

СТРУКТУРНІ ЗМІНИ СЕЛЕЗІНКИ ПРИ ТЕРМІЧНІЙ ТРАВМІ В ЕКСПЕРИМЕНТІ

©Г.О. Гаврилюк-Скиба, К.С. Волков, З.М. Небесна

Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Термічні опіки є дуже актуальною медико-соціальною проблемою. Вони призводять до значних морфофункціональних змін в органах і системах ураженого організму. Проте в науковій літературі ще недостатньо досліджень структурних змін селезінки при термічній травмі і особливо з комплексним використанням сучасних гістологічних методик. Мета роботи — встановити особливості структурних змін селезінки в період ранньої та пізньої токсемії після тяжких експериментальних опіків. Експерименти проведено на 18 статевозрілих білих щурах-самцях. Опік наносили мідними пластинами, нагрітими у кип'яченій воді. Розміри ділянки ураження складала 15 % поверхні тіла тварин, опік був IIIA-IIIБ ступеня. Тварин декапітували на 7 і 14 доби (відповідно – ранньої і пізньої токсемії). Шматочки селезінки фіксували у 10 % розчині формаліну, проводили дегідратацію в спиртах зростаючої концентрації та заливали у парафін. Гістологічні зрізи фарбували гематоксиліном-еозином, проводили імпрегнацію сріблом за методом Гордона-Світса та фарбування за методом Слінченка. Проведені гістологічні дослідження показали, що в стадії ранньої токсемії судини були розширені, кровонаповнені зі значною кількістю мікротромбозів. Капсула селезінки та трабекули – потовщені. В червоній пульпі по периферії наявні ділянки просвітлення з великою кількістю макрофагів навколо венозних синусів, збільшувалась кількість пошкоджених еритроцитів. По периферії та в самій білій пульпі спостерігалось збільшення щільності середніх та ве-

ликих лімфоцитів, плазмоцитів. В гермінативних центрах помітне витончення ретикулярної сітки, що пов'язано з поступовим заміщенням в складі ретикулярних волокон колагену III типу на зрілі колагенові волокна. Вони також володіють особливістю відновлювати срібло, проте інтенсивність реакції внаслідок меншого вмісту гексоз у міжфібрилярній аморфній речовині порівняно низька, що і зумовлювало їх коричневий колір замість чорного при імпрегнації в нормі. У стадії пізньої токсемії селезінка була гіпертрофована, зберігалось розширення і кровонаповнення судин із зменшення кількості мікротромбозів в них. Капсула ставала витонченою, відмічався набряк тканин опорно-скоротливого апарату. У червоній пульпі встановлена значна кількість еритроцитів, лімфоцитів різного ступеня зрілості, зрілих та незрілих плазматичних клітин і фагоцитуючих макрофагів, які з ними взаємодіють. По периферії лімфоїдних вузликів і в пульпарних тяжках зменшувалась кількість лімфоцитів і плазмоцитів та макрофагів порівняно з 7 добою. В гермінативних центрах наявне виражене витончення ретикулярної сітки, зі зменшенням інтенсивності реакції при імпрегнації (ретикулярні волокна набували світло-коричневого кольору). Таким чином, в умовах тяжкої термічної травми в селезінці піддослідних тварин розвиваються структурні зміни всіх її компонентів. Пристосувально-компенсаторні процеси в стадії ранньої токсемії замінюються значними деструктивними змінами в стадії пізньої токсемії.